

Партия чырыдышыкынын системазында чаа өөредилге чылынга белеткелдик ужуражыр

Партия чырыдышыкынын системазында чаа өөредилге чылынга белеткелдик ужуражыр. Партиянык политиктик чырыдышыкынын шынары шийтирилди-биле ажыдары, оң идеялик дененин бедилери амдыралдык партиянык бедирин үндүргени политиктик болгаш ажыл-агыйы сорулгаларын шийтирээрине улау ролюдуг.

Мынчанга партия чырыдышыкына удурулган күштедирери — партия организацияларынын эң чугула сорулгаларынын бирөөн.

Пропандист кадрларын шийи шийи алыр болгаш оларын хүн бүрдө удуруу — партия чырыдышыкынын четкинде ажылдык дененин бедилеринин чугула чүдү болур. Ону барымдалаш, пропандисттерин ай хуусалыг курстарын партия обкомунуң чанынга организастан эрттирер. Политшколаларын, бөлүмнени, доктаамал ажылдар семинарларын удурутуучуларын, райкомнардык болгаш хооромунуң штаттан дашкар лекторларын база консультантларын ол курстарга көп өөредилгенер.

Партия чырыдышыкынын системазында чаа өөредилге чылынга эки белеткелдик ужуражыр талазы-биле айтырларын партиянык чамдык райкомнардык болгаш хооромунуң пленумнарга чугулашкан. Партия эге организацияларын болгаш партия хурадаларына чаа өөредилге чылынга сорулгаларын дугайында айтырларын болгаш коммунистерин өөредилгеннин шынары бедилеринче утланган кемчелерин тодаргай чугулашкан көргөн.

Кызыл марксизм-ленинизмди кезеки университетинде болгаш хоорайнык партия школаларында чаа өөредилге чылы эгелен. Партия чырыдышыкынын бүгү аякталарына кичээлер октябрь 1-де эгелен. Партия организацияларын партия чырыдышыкынын четкинин четкелерин артын чыгардышыга боюрга бо чымын азын белеткелдик болгаш организастан чоруткан. Партиянык Бай-Тайга, Бүтүр болгаш еске-лаа райкомнардык партия чырыдышыкынын четкелеринин эки өкөөк. Оң-биле чергелештир, коммунистерин политиктик өөредилгенге актир принциптин барымдалавайн баар чоруткар чамдык партия организацияларында бар. Чыжаа, чаа өөредилге чылынга уткуштур партия чырыдышыкынын четкинин комплексованиенин үзүндө СЭКП-нин Чөөн-Хемчик райкомун бот-өөредилгенге коммунистерин тус-тусу-биле өөредилген азын чорудуп, бо ажылдык кыды-биле көрүп турган.

Партия өөредилгенге эки-тура принциптин барымдалары дээр, Устаа Буулар болууну хулаагенин коммунист кичи кандык арга-биле күдүргенин болушпаны алыр ужуражыр дээин ол болур. Ынчазага, партия организациянык болза, коммунист бүрдү болууну марксизм-ленинч билгилерин кандык арга-биле бедилерин, аңа кандык дуза чергелештирени тодаргай билген турар ужуражыр.

Политшколаларга, бөлүмнере болуп өртөр баштайгы 3 — 4 кичээлерге СЭКП ТК-нын ияль Пленумунуң материалдарын өөренип болур. Ынчазага, партиянык политшколаларыга болгаш бөлүмнере өөренип турар коммунистерге таарыштыр Пленумунуң материалдарын өөренир тускай организациялар чугула.

Партия чырыдышыкынын четкелер, ову удурур ажылдык райкомнардык чүдө пропандист болгаш агитация кичилдеринин херээ кылдыр көөр чорук шын азын болур. Ындык түрүбө, чамдык райкомнардык секретарлары бо ажылче чугула кичээлери салбай туралар. Ылаңда, СЭКП Тес-Хем райкомунуң секретары Ш. Васильев районда партия чырыдышыкынын четкинин четкелер ажылче кошканын кичээлери салып, удурутуу.

ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелинде

Германияда ССРЭ-ниң Дээди комиссарынын албан дужаалын дүжүргени ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлели доктааткан.

Дөрт күнүндө шийтирилгенден үнү турар, Германияда бүгү-биле хамааржыр айтырлар талазы-биле Герман Федералдык Республикада АКШ-тын, Англиянык болгаш Франциянык төлөөкчилери-биле чогуур харылзааларын тударынык хулаагелерин ССРЭ-ниң Герман Демократтыг Республикада элчининге дааскан.

Герман Федералдык Республиканык девискээринде туруп турар АКШ-тын, Англиянык болгаш Франциянык шериглеринин кол командирлериниң биле чогуур харылзааларын тударынык Германияда совет шериглеринин бөлүгүнүң кол командирлеринин чылыга арттырган.

Хей-шипинин амдырал байдалын тайбынга ынак болгаш демократтык эгелерге эде тургузарынын талазы-биле Германияда Контроль Чөвүлелин доктаатканын Герман Демократтыг Республикага амдырал кырынга чорутканын биле холбаштыр, боа Герман Демократтыг Республиканын туруп турар хоюлу-чогаалыгынын барымдалавайшаан, айткан доктааларын күштүг болуу артык деп санааш, дөрт күнүндө Германиянык эжелен чыгарынык эгелерин боттандырышык чүрүмү-биле Германияда Контроль Чөвүлелин 1945—1948 чылдарда үндүрген чогуур хоюлулар, директивалары, дужаалары болгаш еске-даа доктаалары Герман Демократтыг Республиканык девискээринде бодунуң күштүг болууну соксадырын ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлели доктааткан.

Герман Демократтыг Республиканык девискээринде Контроль Чөвүлелин айткан доктааларынын күштүг болууну соксадыр дөрт күнүндө чогуур шийтирилгенден үнү турар иштинин-биле Германияга хамаарыштыр Совет Эвилелин эгелеринде болгаш хулаагелеринге дегейи турар.

Совет Эвилели биле Герман Демократтыг Республиканын аразында чугаалажышыкынар дугайында СӨӨЛГҮ ДЫҢНАДЫГ

Совет Эвилелин Чыраа төлөөлери биле Герман Демократтыг Республиканын Чыраа төлөөлери аразында чугаалажышыкынар сентябрь 17-ден 20-ге чедир Москвага болуп эрткен.

Совет таладан чугаалажышыкына кирешкенер болза: ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелин Даргазы Н. А. Булганин, ССРЭ-ниң Дээди Советинин Президиумунуң кежигүнү Н. С. Хрущев, ССРЭ-ниң Даштыкы Салдык Министри И. Г. Кабанов, а ол ышкаш ССРЭ-ниң Даштыкы Херектер Министри Орадакчызы В. С. Семенов, ССРЭ-ниң ГДР-де Оңа болгаш Бүгүн эргелик Элчини Г. М. Пушвин, ССРЭ-ниң ДХМ-ниң 3-кү Европа кичилеринин Эргелекчиси С. Г. Лапин.

Герман Демократтыг Республиканын талазында чугаалажышыкына кирешкенер болза: ГДР-ниң Премьер-Министри Отто Гротеволь, ГДР-ниң Премьер-Министри Орадакчызы Вальтер Ульбрихт, ГДР-ниң Премьер-Министри Орадакчызы Вилли Штоф, ГДР-ниң Премьер-Министри Орадакчызы Отто Нушке, ГДР-ниң Премьер-Министри Орадакчызы болгаш Даштыкы Херектер Министри Лотар Больц, ГДР-ниң Куртенин план комитетинин Даргазы Бруно Лейшер, Герман Демократтыг Республиканын ССРЭ-де Оңа болгаш Бүгүн эргелик Элчини Йоганнес Кениг, ГДР-ниң Узуу палатанын даштыкы херектер талазы-биле комиссиянык Даргазы Петер Флорин, Демократтыг Германиянык Национал фронтунуң Национал Чөвүлелин Президиумунуң Даргазы профессор Эрнх Коррени, Демократтыг тараанын партиянык Чигине Секретары Бертольд Розе, Либерал-демократтыг партиянык Чигине Секретары Манфред Герлах, төлөөлери секретары элчин Фриц Гроссе.

Чугаалажышыкынар үзүндө Совет Эвилели биле Герман Демократтыг Республиканын аразында найырадык харылзааларын быжылаарыга болгаш улам ынак хөгжүдериңге хамаарышкан чугула айтырларын чугулашкан.

Чугаалажышыкынар найырадык болгаш чүрөктүк ханымын байдалына болуп эрткен болган «Совет Социалистг Республикаларын Эвилели биле Герман Демократтыг Республиканын аразында харылзааларын дугайында Бероге» аттар

Совет Социалистг Республикаларын Эвилели биле Герман Демократтыг Республиканын аразында харылзаалар дугайында КЕРЭЭ

Совет Социалистг Республикаларын Эвилелин Дээди Советинин Президиуму болгаш Герман Демократтыг Республиканын Президиуму.

Совет Социалистг Республикаларын Эвилели биле Герман Демократтыг Республиканын аразында дег эгелерге, боттарынын бүгүн эгелерин хулаагелеринге болгаш иштик херектеринге кирешкенге үндешкен сыйры калы ажылдыгынын хөгжүдөрү база найырадык харылзааларын улам ынак быжылаар күзел-биле, 1954 чылда париж дугурулгаларын күштүг болганын биле холбаштыр тургустунган чаа байдал өөренип көргөн.

Совет Эвилелин биле Герман Демократтыг Республиканын күзенишкенин улулар аразында тайбынны база Европага аймык чок чорукту тургузарын болгаш быжылаарын деткир соруга-биле, а ол ышкаш Германиянык чыгыс-эвин тайбынга ынакшылдыг, демократтык күрүнө кылдыр катан тургузар база Германиянык тайбын кередин таарыштырылган чедип алыр соруга-биле каттыштырар чорук Европанын өске улустарын эрге-ажыктары-биле бир дөмей совет болгаш герман улустарын эрге-ажыктарына таарыш дөрин бүтүрн көргөн, бүтү Германияга хамаарыштыр ам бар болуп турар улустар аразында дугурулгаларын бузууга Совет Эвилели биле Герман Демократтыг Республиканын аразында хулаагелерин кичээлери эгелен.

Совет Социалистг Республикаларын Эвилелин Дээди Советинин Президиуму — ССР Эвилелин Министрлер Чөвүлелин Даргазы Н. А. Булганин, Герман Демократтыг Республиканын Президиуму — Герман Демократтыг Республиканын Премьер-Министри Отто Гротеволь тудулашкан, олар боттарынын чогуур хевирге болгаш долу корум-чүрүмга кылдыган бугу-редир бижиктерин созушканын сөзүндө моон аадада чүдүдөр дугайын дугурушканнар:

1 чүүл. Дугуружур турар Талаалар оларын аразында харылзаалар долу дег эгелерге, бот-боттарынын бүгүн эгелерин хулаагелеринге болгаш иштик херектеринге кирешкенге үндешкен дөрин байыралдык бадыткап тур, аңа дүштүр Герман Демократтыг Республика бодунуң иштик болгаш даштыкы политиканын айтырларын, Герман Федералдык Республика-биле уду-дөдөр харылзааларын, а ол ышкаш өске күрүндөр-биле харылзаалар хөгжүдери кирештирешкен, шийтирээрине хосту болур.

2 чүүл. Европага болгаш бүгү делегейге тайбынны база аймык чок чорукту хандыр сорулгалар болгаш Каттыкы Национал Организациянык Уставын принциптеринде дугуружур турар улустар аразында бүгү хөдөлүшкенинине ак-сепкилдик кады ажылдыгынын бузууга киржиринге боттарынын беленини дугайын дугуружур турар талаалар медеткен тур.

Ол соруга-биле олар ийи күрүндөрүн эрге-ажыктарын көрүп турар улустар

1955 чылдың сентябрь 20, Москва хоорай Герман Демократтыг Республиканың Даштыкы Херектер Министри Эш Лотар БОЛЬЦГА

Хундулуг эш Министр, 1955 чылдың сентябрь 17—20-де Москвага болган Совет Эвилелин Чыраа биле Герман Демократтыг Республиканын Чыраанын аразында чугаалажышыкынардын түнделдине моон аадада чугула дугайында дугурулгалар чедип алынганым бадыткаан Совет Эвилелин Чыраа менче дааскан:

1. Герман Демократтыг Республиканын кызыгаарларына, Герман Демократтыг Республика биле Герман Федералдык Республиканын аразында чөпө дүжүртүнгөн шугумга, уаг Берлинниң даштыкы девискээринге, Берлинге, а ол ышкаш Герман Федералдык Республика биле Барыш талакы Берлинниң аразында Герман Демократтыг Республиканык девискээрин дугура чыдар орук-харылзааларга камгалады болгаш контрольду Герман Демократтыг Республика боттандыра.

Герман Федералдык Республика биле Барыш талакы Берлинниң аразында Герман Демократтыг Республиканык девискээрин дугура чыдар орук-харылзааларга камгалады болгаш контрольду боттандыры-биле холбаштыр Герман Демократтыг Республика Герман Федералдык Республиканын азы Барыш Берлинниң демір орук, автомобиль болгаш суг транспортунуң, оларын хамаатыларынын болгаш чурттакчыларын Барыш Берлинде АКШ-тын, Англиянык болгаш Франциянык шериглеринин ажылдакчыларындан болгаш чүктөрүндө аңгыда, даштыкы күрүндөр болгаш оларын хамаатылары-биле бир дөмей транзитинде холбашкан бүтү айтырларын Герман Федералдык Республиканын чогуур эрге-чыгаргалары-биле таарыштырарын хандыр, ол дугайын моон аадада, бо чаганын 2 пунктунда чугулап турар.

Айттыган чүдүгө дүштүр Герман Демократтыг Республиканын иштик суг оруктары-биле экиндеринге суг орунуң документтерин бээреник болгаш тургузарынын эргелин Герман Демократтыг Республиканын органдары бүгүнү-биле боттандыра.

2. Герман Федералдык Республика биле Барыш Берлинниң аразында Франциянык, Англиянык болгаш АКШ-тын Барыш Берлинде турар гарнизондарын шериг ажылдакчыларынын болгаш чүктөрүндө ынак-бөө артыжарыга контрольду түр үдө, чогуур дугурулгалар чедип алынгыже чедир Германияда совет шериглеринин бөлүгүнүң командирлерин боттандыра.

Ынчазада барыш талакы үш күрүндөрүн Барыш Берлинде гарнизонун шериг ажылдакчыларынын болгаш чүктөрүндө артыжышыкынын дөрт талакың бар болуп турар шийтирлеринге үндешкен мынчаар чорудар:

- а) Берлин — Мариенборн автострадтал;
- б) курут вагоннарны Берлин — Эбисфельд демір оруктап чорутушаан, Берлин — Гельмштедт демір оруктап;
- в) агаар шугуку-биле: Берлин — Гамбург, Берлин — Буккебург, Берлин — Майнада-Франкфурт.

салдынганын-биле доозулган. Дег эргеге, бүгүн эргеп бот-боттары хундулуктарынын болгаш иштик херектерге кирешкенге принциптеринге үндешкенге бо чугаалажышыкынар ССРЭ биле ГДР-ниң аразында тургустунган найырадык харылзааларын болгаш сыйры калы ажылдыгыларын быжылаарыга болгаш улам ынак хөгжүдериңге дузаалап турар дөринге ийи талаалар быжык идеялик өлөретенер. Керээ болза, Европага тайбынны болгаш аймык чок чорукту быжылаарыга чугула фактор болуп болгаш оң-биле кады Германиянык чыгыс эвин тайбынга ынакшылдыг болгаш демократтык күрүнө кылдыр катан каттыштырарына дузаалап турар дөринге ийи талаалар ол ышкаш база бугуруннар.

Чугаалажышыкынар үзүндө ийи талааларын созуурган турары улустар аразында найырадык харылзааларын талазы-биле, ылангыч дөрт күрүндөрүн Даштыкы Херектер Министри Орадакчызы Женевага ам болуп чөвүлдө хурамын-биле холбашкан айтырларын талазы-биле санал-оналдар солтуушкуну болган. Айттыган чөвүлдө хурамын-биле ол айтырларын чугулашкан көргөн Герман Демократтыг Республиканын Чыраанын Герман Федералдык Республиканын Чыраанын дег эргелик киржир чугула деп ийи талаалар бадыткааннар.

ССРЭ-де артып калган, боттарынын үзүлгөн кем-херектери дөп кемечени эрттир турар мурунда туттурган немец шериглерин чамдыгынын дугайында айтырларын талазы-биле санал-оналдар солтуушкуну болган. Бо айтырларын талазы-биле Герман Демократтыг Республиканын Президиумунун Чыраанын Чыраанын кичээлери эгелен, а ол ышкаш Герман Федералдык Республиканын Чыраанын дөп болгаш бодуну саналы ССРЭ-ниң Дээди Советинин Президиумунга кийрер деп медеткен.

Сентябрь 20-де Москвага ат салдыган «Совет Социалистг Республикаларын Эвилели биле Герман Демократтыг Республиканын аразында харылзаалар дугайында Керээ», а ол ышкаш ССРЭ-ниң Даштыкы Херектер Министри Орадакчызы В. А. Зорин биле ГДР-ниң Даштыкы Херектер Министри Лотар Больц оларын созушканын чагалаарын текшир аадада парламенттен.

аранын бүгү чугула айтырларын талазы-биле бот-боттары консультация ачыр болгаш тайбынны үрөөр чорукту болдурга соруга-биле бүгү бодунар кемчелерин баш бурунлаар чорудар.

3 чүүл. Ийи чурттарың эрге-ажыктарына дүштүр база найырадык принциптерин адебиншаан, дугуружур турар Талаалар Совет Социалистг Республикаларын Эвилели биле Герман Демократтыг Республиканын аразында ам үдө бар экономиктиг, эртег техниктиг болгаш кулактурт харылзааларын хөгжүдериңге база быжылаарын, бот-боттарына кандык-дуза болдуруп болур экономиктиг дулаамчынын көргүдериң болгаш эргежок чугула экономиктиг база эртег-техниктиг кады ажылдакыны боттандырынын дугуружур тур.

4 чүүл. Улулар аразында бар болуп турар дугурулгаларына дүштүр Герман Демократтыг Республиканык девискээринде ам үдө туруп турар совет шериглер Герман Демократтыг Республикага оң чыраанын чөпшөөрү-биле, Совет Эвилелин Чыраа биле Герман Демократтыг Республиканын Чыраанын аразында немеде дугурулгалар бузууга тодарыштыр байдалдарга түр үдө артар.

Герман Демократтыг Республиканын девискээринде түр туруп турар шериглер Герман Демократтыг Республиканын иштик херектеринге болгаш чурттуң кейинити политиктиг амдыралына кирешкен.

5 чүүл. Чогуур чугаалажышыкынардын аразында бүгү Германияга тайбын таарыштырылган чедип алырын боттарынын кол сорулгалар кылдыр дугуружур турар Талаалар чөпшөөршкен. Аңа дүштүр олар Германиянык чыгыс-эвин тайбынга ынакшылдыг болгаш демократтык эгелерге тайбын кередин таарыштырарына болгаш катан тургузарына эргежок чугула күзенишкенинери ам чорудар.

6 чүүл. Керээ Германиянык чыгыс-эвин тайбынга ынакшылдыг болгаш демократтык күрүнө кылдыр катан тургузарына чедир азы бо керээни күштүг өскөртүр азы соксадыр дугайында дугурулгалар дугуружур турар Талаалар кылбаанда күштүг болуп артар.

7 чүүл. Бо керээни күштүг болдуруп бадылаар апаар болгаш чөпкү үдө Берлинге кылдынар күштүг болдурган бижиктерин созушкан хунуңден эгелеш күштүг болур. 1955 чылдың сентябрь 20-де Москва хоорайга ийи кезек кылдыр орус болгаш немец дылдарга тургускан болгаш каймы-даа дег күштүг.

ССРЭ-ниң Дээди Советинин Президиумунуң төлөөлери-биле Н. БУЛГАНИН, Герман Демократтыг Республиканын Президиумунун төлөөлери-биле ОТТО ГРОТЕВОЛЬ.

1955 чылдың сентябрь 20, Москва хоорай Совет Социалистг Республикаларын Эвилелин Даштыкы Херектер Министри Орадакчызы Эш В. А. ЗОРИНГЕ

Хундулуг эш Министр Орадакчызы, 1955 чылдың сентябрь 17—20-де Москвага болган Герман Демократтыг Республиканын Чыраанын аразында чугаалажышыкынардын түнделдине моон аадада чугула дугайында дугурулгалар чедип алынганым бадыткаан Совет Эвилелин Чыраа менче дааскан:

1. Герман Демократтыг Республиканын кызыгаарларына, Герман Демократтыг Республика биле Герман Федералдык Республиканын аразында чөпө дүжүртүнгөн шугумга, уаг Берлинниң даштыкы девискээринге, Берлинге, а ол ышкаш Герман Федералдык Республика биле Барыш талакы Берлинниң аразында Герман Демократтыг Республиканык девискээрин дугура чыдар орук-харылзааларга камгалады болгаш контрольду Герман Демократтыг Республика боттандыра.

Герман Федералдык Республика биле Барыш талакы Берлинниң аразында Герман Демократтыг Республиканык девискээрин дугура чыдар орук-харылзааларга камгалады болгаш контрольду боттандыры-биле холбаштыр Герман Демократтыг Республика Герман Федералдык Республиканын азы Барыш Берлинниң демір орук, автомобиль болгаш суг транспортунуң, оларын хамаатыларынын болгаш чурттакчыларынын Барыш Берлинде АКШ-тын, Англиянык болгаш Франциянык шериглеринин ажылдакчыларындан болгаш чүктөрүндө аңгыда, даштыкы күрүндөр болгаш оларын хамаатылары-биле бир дөмей транзитинде холбашкан бүтү айтырларын Герман Федералдык Республиканын чогуур эрге-чыгаргалары-биле таарыштырарын хандыр, ол дугайын моон аадада, бо чаганын 2 пунктунда чугулап турар.

Айттыган чүдүгө дүштүр Герман Демократтыг Республиканын иштик суг оруктары-биле экиндеринге суг орунуң документтерин бээреник болгаш тургузарынын эргелин Герман Демократтыг Республиканын органдары бүгүнү-биле боттандыра.

2. Герман Федералдык Республика биле Барыш Берлинниң аразында Франциянык, Англиянык болгаш АКШ-тын Барыш Берлинде турар гарнизондарын шериг ажылдакчыларынын болгаш чүктөрүндө ынак-бөө артыжарыга контрольду түр үдө, чогуур дугурулгалар чедип алынгыже чедир Германияда совет шериглеринин бөлүгүнүң командирлерин боттандыра.

Ынчазада барыш талакы үш күрүндөрүн Барыш Берлинде гарнизонун шериг ажылдакчыларынын болгаш чүктөрүндө артыжышыкынын дөрт талакың бар болуп турар шийтирлеринге үндешкен мынчаар чорудар:

- а) Берлин — Мариенборн автострадтал;
- б) курут вагоннарны Берлин — Эбисфельд демір оруктап чорутушаан, Берлин — Гельмштедт демір оруктап;
- в) агаар шугуку-биле: Берлин — Гамбург, Берлин — Буккебург, Берлин — Майнада-Франкфурт.

